

**KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
ÇOCUK GELİŞİMİ ANABİLİM DALI
ÇOCUK GELİŞİMİ TEZSİZ YÜKSEL LİSANS PROGRAMI**

OYUN VE OYUNCAKLARIN ÇOCUK GELİŞİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Esra SÖZBİR

Yüksek Lisans Projesi

**KONYA
Haziran 2023**

OYUN VE OYUNCAKLARIN ÇOCUK GELİŞİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Esra SÖZBİR

KTO Karatay Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Çocuk Gelişimi Anabilim Dalı
Çocuk Gelişimi Tezsiz Yüksek Lisans Programı

Yüksek Lisans Projesi

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Hatice YALÇIN

Konya
Haziran 2023

KABUL VE ONAY

Esra SÖZBİR tarafından hazırlanan “Oyun ve Oyuncakların Çocuk Gelişimi Üzerindeki Etkileri” başlıklı bu çalışma, 06/06/2023 tarihinde başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Projesi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Hatice YALÇIN
KTO Karatay Üniversitesi

Bu tezsiz yüksek lisans bitirme projesinin yapılması gereken bütün gerekliliklerinin yerine getirdiğini onaylıyorum.

Doç. Dr. Hatice YALÇIN
Anabilim Dalı Başkanı

Jüri tarafından kabul edilen bu çalışmanın Yüksek Lisans Projesi olması için gerekli şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Dr. Öğr. Üyesi Necati VARDAR
Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Enstitü tarafından onaylanan Tezsiz Yüksek Lisans tezimin tamamını veya herhangi bir kısmını basılı veya dijital biçimde arşivleme ve aşağıda belirtilen koşullar dahilinde erişime açma iznini KTO Karatay Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle, Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak ve gelecekteki çalışmalar (makale, kitap, lisans, patent vb.) için tezimin tamamının veya bir bölümünün kullanım hakları yalnızca bana ait olacaktır.

Tezimin bütünüyle kendi çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izinle kullanılması zorunlu olan kaynakları, yazılı izin alarak kullandığımı ve istenildiğinde izinlerin suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayımlanan “Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge” kapsamında, tezim, aşağıda belirtilen koşullar haricince, YÖK Ulusal Tez Merkezi ve KTO Karatay Üniversitesi Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

Enstitü / Fakülte Yönetim Kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren 2 yıl ertelenmiştir.¹

Enstitü / Fakülte Yönetim Kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihimden itibaren ... ay ertelenmiştir.²

Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir.³⁴

14 Haziran 2023

Esra SÖZBİR

---

¹ MADDE 6(1) Lisansüstü tezle ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.

² MADDE 6(2) Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.

³ MADDE 7(1) Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

⁴ MADDE 7(2) Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

ETİK BEYAN

KTO Karatay Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez/Proje Hazırlama ve Yazım Kurallarına uygun olarak Doç. Dr. Hatice YALÇIN danışmanlığında tarafımdan üretilen bu tez/proje çalışmasında; sunduğum tüm veri, enformasyon, bilgi ve belgeleri bilimsel etik kuralları çerçevesinde elde ettiğimi, tüm değerlendirme, analiz, bulgu ve sonuçları bilimsel usullere uygun olarak sunduğumu, tez/proje çalışmasında yararlandığım kaynakların tümüne bilimsel normlara uygun biçimde atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, tezimin/projemin kaynak gösterilen durumlar dışında özgün olduğunu bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

14 Haziran 2023

Esra SÖZBİR

TEŞEKKÜR

Bu çalıőmanın yűrűtűlmesinde tűm yoęunluęuna raęmen desteęini hiçbir zaman esirgemeyen, sorularımı yanıtız bırakmayan, çalıőmam konusunda beni cesaretlendiren danıőmanım Doç. Dr. Hatice Yalçın'a sonsuz teőekkűrlerimi sunarım.

14 Haziran 2023

Esra SÖZBİR

ÖZET

Esra SÖZBİR

Oyun ve Oyuncakların Çocuk Gelişimi Üzerindeki Etkileri

Yüksek Lisans Projesi

Konya, 2023

Bu çalışma, oyunların ve oyuncakların çocukların gelişimi üzerindeki etkisini incelemeyi amaçlamaktadır. Giriş bölümünde, çalışmanın amacı ve önemi vurgulanmıştır. İkinci bölümde oyunun tanımı ve tarihçesi ele alınmıştır. Oyunun farklı sınıflandırmaları ve çocuğa katkıları vurgulanmıştır. Üçüncü bölümde oyuncağın tanımı ve seçimi hakkında bilgi verilmiştir. Oyun ve oyuncakların çocuğun gelişimi üzerindeki etkisini daha iyi anlamak için dördüncü bölümde fiziksel, psikolojik, duygusal, sosyal, dilsel ve bilişsel gelişim ele alınmıştır. Oyun ve oyuncakların çocukların fiziksel gelişimi üzerindeki etkisi düşünüldüğünde, motor becerilerin gelişiminde önemli rol oynadıkları görülmektedir. Oyuncaklar, çocukların el-göz koordinasyonunu, motor becerilerini ve kas gücünü geliştirmelerine yardımcı olmaktadır. Psikomotor gelişime odaklanıldığında oyun ve oyuncakların çocukların dikkat, odaklanma ve problem çözme becerilerini desteklediği görülmektedir. Duygusal gelişim açısından oyuncaklar, çocukların duygularını ifade etmeyi öğrenmelerine ve duygusal zekâ geliştirmelerine yardımcı olmaktadır. Aynı zamanda çocukların sosyal etkileşimlerinin temelini oluşturan empati, iş birliği ve iletişim becerilerini geliştirmektedir. Dil gelişiminin bir parçası olarak oyuncaklar, çocukların kelime dağarcığını genişletmesine, dil becerilerini geliştirmesine ve ifadeyi arttırmasına yardımcı olmaktadır. Aynı zamanda, bilişsel gelişim açısından oyun ve oyuncaklar çocuklara problem çözme, mantıksal düşünme, yaratıcılık ve hayal gücünde katkı sağlamaktadır. Oyunlar ve oyuncaklar aracılığıyla çocuklar yeni kavramlar öğrenerek zihinsel süreçlerini geliştirmekte ve keşfetmektedirler.

Anahtar Kelimeler

Oyun, oyuncak, oyun türleri, oyuncak seçimi, çocuk gelişimi

ABSTRACT

Esra SÖZBİR

Effects of Games and Toys and Child Development Master Project

Master Project

Konya, 2023

This study aims to examine the effect of games and toys on children's development. In the introduction, the aim and importance of the study are emphasized. In the second part, the definition and history of the game are discussed. Different classifications of the game and its contributions to the child are emphasized. In the third chapter, information about the definition and selection of the toy is given. In order to better understand the effects of games and toys on the development of the child, physical, psychological, emotional, social, linguistic and cognitive development are discussed in the fourth chapter. Considering the effects of games and toys on the physical development of children, it is seen that they play an important role in the development of motor skills. Toys help children develop hand-eye coordination, motor skills and muscle strength. When psychomotor development is focused, it is seen that games and toys support children's attention, focus and problem-solving skills. In terms of emotional development, toys help children learn to express their emotions and develop emotional intelligence. It also develops empathy, cooperation and communication skills, which form the basis of children's social interactions. As part of language development, toys help children expand their vocabulary, develop language skills and increase expression. At the same time, in terms of cognitive development, games and toys contribute to children's problem solving, logical thinking, creativity and imagination. Through games and toys, children develop and explore their mental processes by learning new concepts.

Keywords

Play, toy, game types, toy selection, child development

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
BİLDİRİM	ii
ETİK BEYAN.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
TEŞEKKÜR.....	iv
ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
KISALTMALAR DİZİNİ.....	viii
1. GİRİŞ	1
2. OYUN.....	2
2.1. Oyunun Tanımı.....	2
2.2. Oyunun Tarihçesi	3
2.3. Oyunun Sınıflandırılması	3
3. OYUN TÜRLERİ.....	4
4. OYUNCAK.....	5
4.1. Oyuncak Tanımı	5
4.2. Oyuncak Seçimi	6
5. OYUN VE OYUNCAĞIN ÇOCUK GELİŞİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ	6
5.1. Fiziksel Gelişime Etkisi.....	6
5.2. Psikomotor Gelişime Etkisi.....	7
5.3. Duygusal Gelişime Etkisi	8
5.4. Sosyal Gelişime Etkisi.....	8
5.5. Dil Gelişimine Etkisi	9
5.6. Bilişsel Gelişime Etkisi	10
6. SONUÇ	11
KAYNAKLAR	12
ÖZGEÇMİŞ	14

KISALTMALAR DİZİNİ

Kısaltma	Açıklama
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
TDK	Türk Dil Kurumu
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu

1.GİRİŞ

Çocuk oyunları ve oyuncakları sadece eğlenmenin ötesinde önemli bir rol oynamaktadır. Oyun ve oyuncaklar, çocuğun gelişimine aktif olarak katılarak, çocuğun fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal becerilerinin gelişimine katkıda bulunmaktadır. Bu nedenle oyun ve oyuncakların çocuk gelişimi üzerindeki etkilerini anlamak ebeveynler, eğitimciler ve araştırmacılar için büyük önem taşımaktadır. Günümüzde teknolojik gelişmeler ve dijital oyunların popülaritesi ile çocukların oyun ve oyuncaklara erişimi ve kullanımı değişmiştir. Bu, çocuğun gelişimi üzerinde hem olumlu hem de olumsuz etkilere neden olabilmektedir.

Bu çalışmanın amacı oyun ve oyuncakların çocukların gelişimi üzerindeki etkisini sistematik olarak incelemektir. Oyunları ve oyuncakları tanımlayarak, tarihçesini ve sınıflandırması ele alınacaktır. Ardından, seçim sürecine ve oyuncakların önemine odaklanacaktır. Oyun ve oyuncakların çocukların fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimleri üzerindeki etkisini keşfetmek çalışmanın öncelikli hedefi konumundadır.

Bu çalışmanın önemi, ebeveynlere, eğitimcilere ve gelişim uzmanlarına, çocukları oyunlara ve oyuncaklara daha bilinçli yaklaşma ve kullanma konusunda rehberlik etmelerine yardımcı olmaktır. Ayrıca, çocukların bilişsel, duygusal, sosyal ve fiziksel becerilerinin gelişimini desteklemede oyunların ve oyuncakların oynadığı rolün daha iyi anlaşılması, çocukların gelişimi için müdahalelerin daha etkili bir şekilde planlanmasına yardımcı olacaktır. Çalışma kapsamında, oyun ve oyuncakların çocuk gelişimi üzerindeki etkisini sistematik olarak ortaya koyarak bu alandaki bilgi birikimine katkıda bulunması amaçlanmaktadır.

Sonuç olarak çalışma kapsamında oyun ve oyuncaklarının çocuk gelişimi üzerindeki çok yönlü etkisi değerlendirilecektir. Oyun ve oyuncaklar, çocukların fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal becerilerinin gelişimine katkı sağlayarak onların bütünsel bir şekilde büyümelerini destekleyen unsurlar olduğu ortaya konulmaya çalışılacaktır. Bu çalışma, ebeveynlerin, eğitimcilerin ve gelişim uzmanlarının oyun ve oyuncak seçimi ve kullanımında daha bilinçli kararlar vermelerine yardımcı olmayı amaçlanmaktadır.

2.OYUN

2.1 Oyunun Tanımı ve Önemi

Oyun çok eski zamanlardan beri insanoğlunun hayatında var olan bir olgu ve durumdur. Bu denli köklü tarihe sahip olan bir kavramın, farklı bireyler tarafından tanımlanması şaşırtıcı bir durum değildir. Bu tanımlardan bazıları oyunun sosyal bağlantılarına odaklanmış bazıları ise, fizyolojik boyutları üzerinde yoğunlaşmıştır. Oyun, oyalanmak veya eğlenmek için yapılan bir faaliyettir (Sevinç, 2009).

Oyun; çocuklar için hareket etmenin yanı sıra, duyuşsal ve bilişsel becerilerin üzerinde etkili olduğu bir süreçtir. Karar verebilme, akılda tutabilme, gözlemlene, akıl yürütebilme, problem çözebilme ve yaratıcı düşünebilme oyunla kazanılan önemli becerilerdir (Bozkuş, 2013).

Oyun aynı zamanda eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır. Çatısına oyunun tabanına problemin yerleştirilerek kurgulandığı öğrenme yöntemleri oyun temelli öğrenme ortamlarını oluşturmaktadır. Oyun yoluyla çocuklar dünyayı ve kendilerini öğrenirler. Oyun oynamanın, çocukların ve gençlerin bilişsel, fiziksel, sosyal ve duygusal esenliğini geliştirdiğine ilişkin pek çok araştırma bulunmaktadır (Azhar & Sutapa, 2018; Engin, Seven & Turhan, 2010; Özer, Gürkan & Ramazanoğlu, 2006; Ulutaş, 2011).

Oyun aracılığı ile çocuklar eğitim, iş ve ilişkiler için ihtiyaç duydukları becerileri de öğrenirler. Oyun oynama sayesinde çocuklar kendinden emin, benlik saygısı yüksek, dayanıklı, sosyal etkileşim kurabilen, sosyal beceriler edinebilen, bağımsızlık duygusunu yaşayan, merak duygularını tetikleyen oyunlarla yeni bilgiler öğrenen, zorlu durumlarla başa çıkabilen bireyler olurlar (Benson, 2008; Freedman, Khan, Dietz, Srinivasan, Berenson, 2001).

Oyun yoluyla fiziksel sağlığın geliştirilmesi, koşma, zıplama ve bisiklete binme gibi fiziksel oyunlar çocukların psikomotor becerilerini de geliştirmesine yardımcı olmaktadır. Çocuklarda iyi fiziksel uygunluk, çeviklik, dayanıklılık, koordinasyon, denge gibi fiziksel ve psikomotor becerilerin yanı sıra aynı zamanda oyun yoluyla sosyal beceriler de geliştiği için oyunun bilişsel, dil, sosyal, duygusal, ahlak gelişimi gibi tüm gelişim alanlarını etkilediği söylenebilir (Park, Chae, Boyd, 2008: 159).

Oyun oynamak, çocukların başkalarıyla sosyal becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmaktadır. Çocuk arkadaşlarını oyun esnasında dinleyerek, yaptıkları davranışlara ve oyuna dikkat ederek ve oyun deneyimlerini paylaşarak aynı zamanda duygularını keşfetmek, öz disiplin geliştirmek, kendilerini nasıl ifade edeceklerini öğrenmek, hayatın duygusal yönlerini çözmek gibi pek çok duygusal ve sosyal gelişim özelliklerin de kazanırlar (Miyakawa, Kamii & Nagahiro, 2005: 293; Padovani, 2009: 39).

Çocuğun erken çocukluk eğitimini veren eğitimciler, çocukların öğrenimi ve gelişimi için 'oyuna dayalı' bir yaklaşım kullanmaktadırlar. Oyun, çocukların keşif, hayal gücü ve karar verme konusundaki olağanüstü yeteneklerini gösterdikleri bir etkinlik olduğu için eğitim hizmetlerinde oyun oynayarak öğrenim tekniği sık sık kullanılmaktadır. Oyun genellikle 'çocuk işi' olarak tanımlansa da çocuklar için son derece keyiflidir. Çocukların oynadıkları oyun türleri ve amaçları, bebeklikten ergenliğe kadar çocukluk döneminde değişir (McOmber, 2006).

Ebeveynler genellikle çocukları oyun oynamaya zorlamak veya oyun oynamaları için teşvik etmek zorunda kalmazlar. Bunun nedeni, çocukların doğal bir oyun dürtüsüne sahip olmalarıdır ve oynamanın bir düzeyde çocuklar için zevk ve ilgi getirmesidir, bu da oyun oynama etkinliklerinin dışsal ödüller olmaksızın sürdürülebileceği anlamına gelmektedir (Pitri, 2001: 49).

Oyun; serbestçe kabul edilmiş ancak bağlayıcı kurallara göre belli bir alan ve zaman süreci içinde sürdürülen, gerilim ve eğlence duygularını içeren, gerçek hayattan farklı olduğu bilinciyle yapılan gönüllü bir hareket veya faaliyet olarak tanımlanabilir (Colwell & Lindsey, 2005; Moore & Russ, 2008). Oyunun temel özellikleri kurallar, sınırlı bir süre ve mekânda gerçekleşmesi, gerçek hayattan ayrışması ve eğlence/güçlü bir deneyim sunmasıdır

Oyun, bir çocuğun gelişiminin önemli bir parçasıdır ve çocukların en hızlı şekilde büyüdüğü ve öğrendiği erken çocukluk döneminde özellikle önemlidir. Çocuklar doğaları gereği ilerleyici ve sürekli gelişen bir yapıda olduklarından, oyunun türlerinde ve aşamalarında bir miktar öngörülebilirlik vardır. Ancak, her çocuğun farklı olduğunu hatırlamak önemlidir. Her çocuk kendi hızında gelişir ve oynar (Saracho, 2002).

Montaigne, oyunu çocukların en gerçek uğraşları olarak tanımlamıştır. Ona göre çocuklar oyun oynayarak dünyayı keşfeder, deneyimler edinir ve öğrenirler. Maria Montessori ise oyunu çocuğun "işi" olarak nitelendirmiştir. Montessori pedagojisi, çocukların kendi keşiflerini yapmalarına, öğrenmeyi deneyimleyerek yapmalarına ve aktif olarak katılmalarına önem vermektedir. Oyun, çocuğun öğrenme sürecinde etkin bir şekilde yer almasını sağlamakta ve çocuğun fiziksel, bilişsel, dil, duygusal ve sosyal gelişimini desteklemektedir. Jean Piaget'e göre oyun, çocuğun dış dünyadan alınan uyaranları özümleme ve uyum sistemine yerleştirme yoludur. Piaget'e göre oyun, çocuğun zihinsel gelişimini destekleyerek, insan davranışlarının bir parçası haline gelmektedir. Oyun, çocuğun keşif yapmasına, problem çözmesine, sosyal etkileşimleri deneyimlemesine ve yaratıcılığını kullanmasına olanak tanımaktadır. Bu tanımlamaların ortak noktaları, oyunun çocuğun isteğiyle, hoşlanarak katıldığı bir faaliyet olduğu ve çocuğun fiziksel, bilişsel, dil, duygusal ve sosyal gelişimi için önemli bir rol oynadığıdır. Oyun, çocuğun dünyayı keşfetmesini, deneyimler edinmesini, öğrenmesini ve yetişkinlikte ihtiyaç duyacağı becerileri geliştirmesini desteklemektedir (Ulutaş, 2011: 236-237)

Oyun, genel olarak belirli bir amaç için kişinin fiziksel ve zihinsel kapasitesini kullanarak sınırlı bir yer ve zamanda belirli bir kuralla gerçekleştirilen, insanın günlük yaşamının dışında kalan bir etkinliktir. Oyunlar, gönüllü grup oluşumunu teşvik etmekte ve sosyal uyumu ve duygusal olgunluğu geliştirmeye yardımcı olmaktadır.

Bu olaylar yetenek, zekâ, dikkat, beceri ve tesadüflere dayalıdır ve katılımcıları ve izleyicileri meşgul ederek bir gerilim duygusu yaratır. Oyunun temel amacı maddi kazanç sağlamak değil, eğlenceli ve heyecan verici bir deneyim getirmektir (Russ, 2003).

2.2 Oyunun Tarihçesi

Hayatta kalma mücadelesi insanlık tarihi boyunca süregelen ve ilk spor etkinlikleri savaş hazırlık oyunları, avlanma ve dini törenler bu mücadelenin etkisi altında şekillenmiştir. Erkekler özellikle avcılık ve savaş sorumluluklarını üstlenmiş, bedenlerini güçlü ve dayanıklı formda kullanmak durumunda kalmışlardır. Tehlikelere karşı hazırlanma ihtiyacı insanları egzersiz yapmaya sevk etmiş ve ilk

egzersiz hareketleri ortaya çıkmıştır. Tarih boyunca insanlar, vücutlarının farklı bölgelerini silah olarak kullanarak kendilerini ve ailelerini koruma görevi üstlenmişlerdir. Yürüme, koşma, zıplama, tırmanma gibi hareketler tehlikeden kaçmak ve avlanmak için kullanılmıştır. İnsanlar hayvanlarla ve birbirleriyle güreşirken güreşmeyi ve kas gücünü geliştirmeyi öğrenmişlerdir. Zamanla insanlar vücudun farklı bölgelerini geliştirmek için hareketler yapmaya başlamışlardır. Temel spor hareketlerinin insanların hayatta kalma ihtiyaçları ile doğal olarak doğduğu bilinmektedir. İnsanların kendilerini güvenli hissettikleri durumlarda başlayan oyun; başlangıçta dini törenler ve bayramlarla başlamıştır. Zaman içerisinde din dışı alanlara da genişlemiştir. Oyunlar; bayramlar, doğum günleri, asker uğurlamaları, kutlamalar ve özel günler gibi çeşitli etkinliklerde oynanmıştır. Oyun toplumun en üst tabakasından en üst tabakasına kadar herkesin benimsediği ve katıldığı bir durumdur. Çocuk oyunlarının tarihi ise insanlık tarihi kadar eskidir. Eski Mısır, İran ve Girit uygarlıklarında çeşitli oyuncaklar bulunmuştur. Çocukların çukur, arabalarla oynama, top atma gibi oyunları severek oynadığı görülmüştür. Her ülkede çocuk oyunlarında farklılıklar olsa da bazı ortak noktaları da bulunmaktadır Geçmişteki oyunlar yerini günümüzün modern oyuncaklarına bırakmıştır (Kıldan, 2001).

2.3 Oyunun Sınıflandırılması

Oyun, psikologlar tarafından farklı şekillerde sınıflandırılmaktadır. Bununla birlikte, Piaget'nin sınıflandırması, oyunun zihinsel gelişim etkisini en doğru perspektifle sunan yaklaşımlardan biridir. 0-2 yaş arası çocukların ilk oyuncuğu kendi bedeni ve çevreye en yakın olan annesidir. Bu yaş oyunu bir tekrarla eğitim oyunudur (Çelebi Öncü & Ozbay, 2005).

Çocuk vücudunun ve çevresindeki nesnelere işlevlerini tekrar yoluyla öğrenmektedir. Örneğin, bir bebeği, uzanabileceği nesnelere sınırlarını ve tutabileceği nesnelere öğrenmek için kollarını ve ellerini açıp kapatması sıfır ile iki yaş arasındaki oyuna örnek olarak gösterilebilmektedir. 2-12 yaş arası çocuklar, yaşadıkları durumları ve etraflarında bulunan insanları, nesnelere ve hayvanları taklit ederek insan yaşamı için kıymetli olan deneyimleri öğrenme sürecinde yer almaktadır. Bu süreçte banyo yapma, giyinme gibi günlük yaşamdaki olayları anlama, algılama ve uygulama becerileri gelişim göstermektedir.

Piaget'nin simgesel oyun döneminden sonraki aşamalarında oyun gerçeğe daha yakın bir hale gelmektedir. On iki yaşın üzerindeki çocuklar daha mantıklı, pratik ve sosyal hale gelmektedir. Etraflarında ve oyun içindeki fantastik öğeler azalarak, belirli kurallar çerçevesine oturtulmaktadır (Egemen vd, 2004).

3.OYUN TÜRLERİ

Oyun yoluyla öğrenme, çocukların bilgi ve becerileri daha pasif öğretim biçimlerinden daha iyi tutmasına yardımcı olur. Oyun aynı zamanda çocukların güvenli ve eğlenceli bir ortamda problem çözme, yaratıcılık ve iş birliği yapmalarını sağlar. Çocuklar için oyun ve öğrenme arasında bir ayrım yoktur, bu da oyunu çocuğun gelişimi, güveni ve esenliği için merkezi hale getirir. Oyun, çocukların çevrelerindeki dünyayla bağlantı kurmalarını, oyunun farklı aşamalarından geçerken sosyal olarak gelişmelerini ve bu etkileşimler aracılığıyla ilişkiler ve dil becerileri geliştirmelerini sağlar (Feyman Gök, Uludağ & Tuğrul, 2021).

Oyunlar çocuğun yaş grubuna ve gelişimine katkılarına göre yapıcı oyun, fiziksel oyun, rol yapma oyunu, kurallı oyun, nesne oyunu, sosyal oyun, terapötik oyun olmak üzere çeşitli başlıklar altında tanımlanabilir. Ancak son yıllarda teknolojinin hızla gelişmesi oyun alanında karşılık bulurken çocukların oyun türleri arasına teknolojik oyunlar da yer almıştır (Kemple, Oh, Kenney & Smith-Bonahue, 2016: 448).

Çocuğun yürümeye başladığı dönemden itibaren başlayarak zaman içinde uygulamalarla geliştirdiği yapıcı oyunda hayal gücünü kullanarak çeşitli parçaları bir araya getirerek nesnel oluştururken kendisinde de yeni fikirler oluşmaktadır. Çocukların oynadıkları oyuna göre yürüme, koşma, zıplama veya tırmanma hareketlerini yaptıkları oyunlar sayesinde bazı kaba motor becerilerinin geliştiği oyunlar fiziksel oyunlar olarak adlandırılmaktadır (Nedovic & Morrissey, 2013: 283; Vanderloo, 2014).

Çocuklar bazı oyunları oynarken çeşitli meslek sahibi kişilermiş gibi farklı roller üstlenebilirler ve bu rolleri gerçekmiş gibi canlandırırılar. Bu oyun türü çocuğun yaratıcı olmasına, yeni fikirler ve rolleri keşfetmesine ve bu sayede bilişsel

becerilerinin gelişmesine imkan tanıdığı için rol yapma oyunu diye tanımlanmaktadır (Feyman Gök, Uludağ & Tuğrul, 2021).

Öte yandan oynanan çeşitli oyunların belli kuralları vardır ve bu oyunlar çocukların oyuna sırasıyla aktif olarak katılımını, kuralları hatırlamasını ve iş birliği yapmayı öğretir. Bu nedenle küçük çocukların bu tür oyunları oynaması ve katılımları zordur. Çeşitli nesnelere (top, yap-boz vb) oynanan oyunlar sırasında bir yandan nesneye odaklanarak el-göz koordinasyonu ve göz alıştırmaları yaparken diğer yandan bilişsel işlev ve problem çözme yetenekleri artmaktadır (Zamani, 2017:258).

Bazı oyunlar bireysel oynanabilmekle birlikte bir oyun iki veya daha fazla çocuğun etkileşimiyle oynanırsa sosyal oyun olarak kabul edilir. Çocuklar sosyal oyunları oynamaya genellikle iki yaşında başlar, üç-altı yaş arasında daha belirginleşirken ardından okul öncesi eğitimin önemli bir parçası haline gelir. Bu tür oyunlar iletişim, etkileşim, paylaşım, sıra alma, diğer çocukların duygu ve ihtiyaçlarını tanıma yeteneğini geliştirir (Gray, 2017, Whitman, 2018).

Çocuklar bazı hastalıklar nedeniyle belli sürelerde hastaneye yatmak durumunda kalabilmektedir. Bu süreçte çocuklar, ailesinden ve alıştıkları ortamlardan ayrılmak zorunda kaldıkları için kaygı, korku ve endişe içinde olurlar. Bu durum çocukta öfke, saldırganlık gibi davranış değişikliklerine neden olabilmektedir. Hastanede uygulanan terapötik oyun aktiviteleri hastaneye yatışın sebep olduğu etkiyi minimuma indirirken çocuklarda günlük yaşamlarının devamlılığını sağlar, hastanedeki diğer çocuklarla iletişimi kolaylaştırır, stres ve kaygıyı azaltır, öz güvenlerini korumalarına yardımcı olurken karşılaştıkları problemlere karşı çözümler geliştirme becerisine kazanırlar (Koukourikos vd 2015, Lerwick 2013, Uğur vd, 2022).

Son dönemlerdeki teknolojik gelişmeler sonucunda çocukların oyun araç gereçleri, oyun oynama alışkanlıklarında da değişimler görülmektedir. Bu süreçte oynanan oyuncakların arasına elektronik cihazlar da girmiş durumdadır. Hatta gerçek hayatta oynadıkları oyuncalara gerek duymadan dijital ortamda bu oyuncaklar ile ilgili oyunlar oynamaktadırlar (Özsoy ve Atılğan, 2018).

Yaş grubu ne olursa olsun, çocukların oynadıkları oyunlar farklı alt boyutlarda değerlendirilmektedir. Oyun türleri kültürler arası farklılıklar gösterse de birbirine benzer bir çerçevede sınıflandırılmaktadır.

Doğal oyun:

Doğumdan üç aylık olana kadar başlayan oyunun ilk aşamasıdır. Doğal oyun, oyuna hiç benzemiyor gibi görünür ama çocuğun gelişimsel aşamaları tamamlandıkça yeni oynayacağı oyunların temelini oluşturur. Çocuk rastgele hareketler, havada sallanan kollar ve bacaklar, sallanan bir el veya sadece çevreyi gözlemleyerek ilk oyun hareketlerini gerçekleştirir. Bu hareketler, bebeklerin içgüdüsel olarak yaptıkları bir davranıştır, başka bir deyişle bir ebeveyn olarak, boşta oyunu teşvik etmek için özellikle bir şey yapılmasına gerek yoktur. Bebeğin hareketi ve çevresini keşfetmeye başlaması, doğal bir süreçtir ve aynı zamanda fiziksel gelişim ile psikomotor gelişim aşamalarının bir parçasıdır (Uğur, Güleç Elli, 2022).

Yalnız Oyun:

Bağımsız oyun veya sosyal olmayan oyun olarak da bilinen tek başına oyunu kapsayan bir ifadedir. Genellikle çocuk 2 ila 3 yaşlarındaiken yalnız oyun oynar, ancak her yaştan çocukta yalnız oyun oynama biçimi de yaygındır. Tek başına çocuğun oynadığı bu oyun türü, çocukların yaşlarına bağlı olarak oyuncaklarla veya bulmacalarla oynamayı, çizim yapmayı, rol oynamayı veya oyun türlerini içerebilir. Tek başına oyun yoluyla çocuklar güven, özgüven ve yaratıcılık geliştirirler. Tek başına oyun oynayan çocuklar genellikle çevrelerindeki diğer çocuklarla ilgilenmezler. Aynı zamanda bağımsız oyun oyuncakları, bulmacalardan bloklara, boya kalemlerine ve kağıt veya doldurulmuş oyuncaklara kadar her şey olabilir. Çocuğun ilgilendiği ve bağımsız olarak oynayabileceği her şey çocuk için yalnız oyundur ve aslında gelişimsel basamakları kendi başına ilerlemesi için gerekli olan bir durumdur (Whitman, 2018).

Seyirci Oyunu

Seyirci oyunu veya izleyici oyunu, bir çocuğun diğer çocukları ve yetişkinleri gerçekten katılmadan oynamasını izlemekle ilgilidir. Hala dil becerilerini geliştirmekte olan yeni yürümeye başlayan çocuklarda veya daha küçük çocuklarda yaygındır.

Çoğu zaman ebeveynler, çocuklarının neden oyuna katılmadığı konusunda endişelenebilirler, ancak bu aşamanın gelişimsel bir özellik olduğu konusunun ebeveynlere anlatılması gerekir. Çocuklar izleyerek ve dinleyerek oynamayı öğrenirler. Ayrıca, hazır olduklarında oyuna katılmak için güven duygusuna ihtiyaç vardır (Sevinç, 2009). Çocuk seyirci oyununda görülürse, bunun normal bir aşama olduğu ve tamamen çocuk gelişiminin bir parçası olduğu bilinmelidir.

Paralel Oynatma

İki çocuk yan yana oynuyorsa, ancak birlikte değilse, bu durum paralel oyun olarak adlandırılmaktadır. Genellikle 2 ila 3 ½ yaşlarında görülen gelişimsel bir durumdur. Çocuklar birbirlerini izleyip zaman zaman gözlemlerine göre yaptıklarını değiştirebilirler veya diğer çocuğu taklit etmeye başlayabilirler. Ancak paralel oyunda, çocuklar birlikte oynuyormuş gibi birbirlerinin oyununu etkilemezler. Örnek olarak, iki çocuk yerde yapı taşları ile oynuyor olabilir. Hem kendi kreasyonlarını inşa ediyorlar hem de sosyalleşme becerilerini öğrenmektedirler ama ikisi de birbirinden bağımsız çalışmaktadır (Özer, Gürkan & Ramazanoğlu, 2006).

İlişkisel oyun

Yaklaşık 3 ila 4 yaşlarında, çocuklar çağrışımsal oyuna katılmaya başlayabilir. Bu aşamada akranlarına daha fazla ilgi duymaya, paylaşma ve iş birliği yapma gibi sosyalleşmenin kurallarını öğrenmeye başlarlar. İlişkisel oyun genellikle yapılandırılmamıştır. Çocuklar kendi oyunlarını veya kendi oyuncaklarıyla paralel oyun gibi oynuyor olabilirler. İlişkisel oyunun farkı, bir çocuğun diğer çocuklarla ilişki kurmaya başlamasıdır. İlişkilendirme aşamasında, çocuklar her ikisi de kendi yaptıklarını inşa ederler. Fark şu ki, diğerinin kullandığı blokları ödünç isteyebilirler. Veya daha büyük bir kreasyon yapmak için kreasyonlarına katılmaya karar verebilirler. Bu genellikle erken arkadaşlıkların başlangıcıdır.

İşbirlikçi Oyun

Çocuklar ortak bir amaç için birlikte çalıştıklarında, bu işbirlikçi oyun olarak adlandırılmaktadır. Genellikle 4 ila 5 ½ yaşlarında başlar. Önceki aşamaların doruk noktasıdır ve çocukların iletişim, paylaşım ve ekip çalışması becerilerini daha da geliştirmelerine yardımcı olur.

İlişkisel oyunun aksine, işbirlikçi oyun daha organize'dir. Çocukların her birinin bir rolü olacak ve oyunu yönlendiren belirlenmiş kurallar var. İster yapboz ister rol yapma oyunu olsun, çocuklar birbirleriyle oynamak isterler ve hepsi ortak etkinlikle meşgul olurlar (Srivastava, Mehta, 2022: 146).

Diğer Oyun Türleri

Oyunun her aşamasında, çocukların farklı etkinliklerde bulunacağı başka birçok oyun türü vardır. Bazı çocuklar belirli oyun türlerine diğerlerine göre daha fazla ilgi gösterirler ve aynı anda birden fazla oyun türüyle meşgul olabilirler.

Rekabetçi Oyun

Tahta oyunları veya spor oyunları, rekabetçi oyunlara örnektir. Bunlar kuralları ve yönergeleri olan oyunlardır ve kazananlar ve kaybedenler vardır. Çocuklar rekabetçi oyunlardan takım çalışması, sıra alma, duygusal düzenleme ve iyi bir spor olma özelliklerini geliştirirler.

Yapıcı Oyun

Bir kule inşa etmek, bir yastık kale inşa etmek veya bir kumdan kale yapmak, her türlü yapıcı oyundur. Bu tür oyunlarda çocuklar sebat etme, planlama ve işbirliği yapma becerilerini geliştirir. Yarattıklarının çökmesini önlemek için sorun çözmeleri ve süreçteki engelleri aşmak için uyum sağlamaları gerekir.

Dramatik oyun

Dramatik oyunda, çocuklar oynamak için hayali senaryolar bulurlar. Bir casus, şef, polis memuru veya şövalye olabilirler. Hayal güçlerini çalıştırırlar ve meraklarını keşfederler. Dramatik oyun aynı zamanda taklit veya fantezi oyunu olarak da bilinir. Dramatik oyun, çocukların dil becerilerini ve kendilerini nasıl ifade ettiklerini geliştirmelerine yardımcı olur. Kendilerini başka birinin yerine koydukları için empati kurmalarına da yardımcı olur (Sevim & Gönül, 2012; Uğur, Güleç, Elli, 2022).

4.OYUNCAK

4.1 Oyuncak Tanımı

Oyuncaklar, öğrenme sürecinin ve çocuğun bireysel gelişiminin ayrılmaz bir parçasıdır. Çocuğun büyüme ve gelişmesi, ilgi düzeyi ve yeteneğine göre belirli bir oyuncuğa olan ihtiyaçları değişir. Bloklardan bir kule inşa etmekten oyuncak bebekle “ev” oynamaya, bir arkadaşla dama oyununu paylaşmaya kadar, çocuk oyunları tarihsel olarak “gelişimin önde gelen kaynağı” olarak tanımlanmıştır (Little & Rhemtulla, 2013: 201).

Çocukların sağlıklı bilişsel ve sosyal gelişiminin çok önemli bir bileşeni oyuncaklar olarak belirtilmektedir (Kaugars & Russ, 2009: 734). Çocukların oyuna ayırdıkları zamanın çoğu oyuncaklar ve çocuklara yönelik diğer ürünlerdir. Daha küçük veya daha büyük çocuklara yönelik oyuncaklarla karşılaştırıldığında yaşa uygun çeşitli oyuncaklarla çocukların oyunlarına ilişkin sistematik bir çalışma henüz yapılmamıştır (Melissa vd., 2020).

Çocukların farklı gelişim düzeylerine sahip farklı oyuncak kategorileriyle nasıl oynadıklarını anlamak, gelişimsel teori için olduğu kadar bakıcıların oyuncakları nasıl seçtikleri için de çıkarımlara sahiptir. Bu tür araştırmalar, oyuncaklar hakkında değerli güvenlik bilgileri de sağlayabilir (Graham, Olchowski & Gilreath, 2007: 208).

Belirli bir yaştaki çocuklar, daha büyük çocuklara yönelik bir oyuncuğu tam olarak kullanabiliyorsa, üreticiler ve devlet güvenlik düzenleyicileri, oyuncuğun küçük çocuklar tarafından makul şekilde öngörülebilir kullanımlara ve suiistimallere dayanacak şekilde yapıldığından emin olmalıdır (Glassy & Romano, 2003).

Günümüzde çok çeşitli maddelerden yapılmış, çok çeşitli biçimleri ve işlevleri olan, farklı özellikler taşıyan pek çok oyuncak bulunmaktadır. Bir oyuncuğun çocuğun perspektifinde iyi olabilmesinin koşulu; çocuğun oyuncak ile sık sık oynamak istemesi ve oynarken çocuğa haz ve keyif vermesidir (Balışık vd, 2014).

Oyuncak kavramı en genel çerçevede de oyun oynamak maksadı ile çocuklar tarafından kullanılan cisimlerdir. Oyuncaklar bazen direkt olarak oyuncak olarak satın alınırken, bazen ise çocuğun hayal dünyasında herhangi bir nesneye atfettiği nitelik

olabilmektedir. TDK da ise oyuncak, oyun aracı olarak tanımlanmıştır (Sevim ve Gönül, 2012).

Oyuncaklar, çocukların hayatında her yerde bulunur ve çocuk yaşının ve oyuncak kategorisinin çocukların oyunlarını nasıl etkilediğine dair net bilgilere araştırmacılar, ebeveynler, bakıcılar, oyuncak üreticileri ve güvenlik düzenleyicileri için şiddetle ihtiyaç vardır.

4.2 Oyuncak Seçimi

Oyuncaklar, bir çocuğun hayatındaki en vazgeçilmez parçalardan biridir. Sadece çocuğu eğlendirmekle kalmaz, aynı zamanda onlar için öğrenme araçları olarak da hizmet ederler. Çocuklara yeni bir oyuncak verdikten sonra yüzünde oluşan gülümseme, çocukların oyuncakla ne kadar mutlu olduğunu da gösterir. Ancak bir ebeveynin, oyuncakların eğlenceli olmasının yanı sıra güvenli ve teşvik edici olması gerekmektedir (Tamis-LeMonda & Bornstein, 1991).

Oyuncak alırken dikkat edilmesi gereken en önemli konulardan biri çocuğun yaşıdır. Çocuklar için tasarlanmış oyuncaklar çocuğun yaşına uygun, gelişimsel olarak uygun bir oyuncak olmalıdır. Örneğin gemi yapbozu yapmak 1-2 yaşındaki bir çocuk için zor olabilir. Yeni yürümeye başlayan çocuk için kolay bulmacalar, yapı taşları vb. gibi yaşına uygun oyuncaklar seçilebilir. Oyunağın uygun olup olmadığına karar vermek için tek yapılması gereken oyunağın etiketindeki yaş ortalamasını kontrol etmek olabilir.

Çocuğun ilgi alanları oyuncak seçiminde önemli bir kriterdir. Oyuncak alırken çocuğun ilgisini çekecek bir nesne seçilmelidir. Çocuğun yeni keşifler yapması ve öğrenmesi isteniyorsa, bunu yapmanın en iyi yolu çocuğu ilgilendiren temaya bağlı kalmaktır. Yeni yürümeye başlayan çocuklar için oyuncak seçmek, diğer yaş gruplarındaki oyuncak seçimi davranışlarını da etkileyebilir (Egemen & Yılmaz, 2004).

Yürümeye başlayan çocuk çizim yapmayı ve renklendirmeyi seviyorsa yıkanabilen keçeli kalemler, çıkartmalar ve renkli kağıtlar içeren sanat malzemeleri gibi oyuncaklar seçilebilir. Bu tür oyuncaklar sadece görsel olarak çekici olmakla kalmaz, aynı zamanda çocukların yaratıcılıklarını da geliştirmeleri için onlara alan sağlar (Ayan, Memiş Eynur & Kabakçı, 2012).

Oyuncakların güvenliğine öncelik verilmelidir. Özellikle küçük çocuklar için oyuncak seçerken oyuncakların güvenliği çok önemlidir. Satın alınan oyuncakların toksik olmayan ve yanmaz malzemelerden yapıldığından emin olunmalıdır. Bu nedenle, çocuğun yaşına uygun güvenlik standartlarını karşılayıp karşılamadığını öğrenmek için oyuncuğun etiketi kontrol edilmelidir (Tamis-LeMonda & Bornstein, 1991).

Bir oyuncak seçerken, küçük çocuğun oyuncak parçalarını yutma ihtimali olduğundan, ayrılabilir olanlar listeden tamamen çıkarılmalıdır. Yeni yürümeye başlayan çocuklar, meraklarının onları her şeyi ve her şeyi ağızlarına götürmeye yönelttiği bir yaştadır. Ayrıca pille çalışan oyuncaklarda, çocuğunuzun herhangi bir parçayı ayırmaması için tüm parçaların vidalarla sabitlenip sabitlenmediğinin kontrol edilmesi önemlidir.

Oyuncağın yapım aşamasında, oyuncağın türüne göre farklı malzemeler tercih edilmektedir. Taş, kemik, kil, ahşap, kumaş, porselen, seramik, metal, plastik gibi ürünler sıklıkla kullanılan malzemeler arasındadır. Günümüzde oyuncakların yapımında yoğun biçimde plastik maddesi tercih edilmektedir. Teknolojik alanlardaki gelişmeler ile birlikte, elektronik oyuncaklar da sıklıkla yapılmaya başlanmıştır (Özsoy & Atılğan, 2018).

Yüzlerce yıldır kullanılan oyuncaklar zaman içerisinde çok geniş bir oyuncak yelpazesinin oluşmasına olanak tanımıştır. Elbette oyuncak kültürünün bu denli genişlemesi seçimlerde yaşanan zorlukları da beraberinde getirmiştir. Yukarıda bahsedildiği gibi çocuk için oyuncak sadece gidip satın alınan şeyler değildir. Çocuklar hayal dünyalarında herhangi bir nesneyi de oyuncuğa dönüştürebilmektedir.

Çocuk için her şeyin oyuncak olma potansiyeli göz önüne alındığında, oyuncak seçimi daha da dikkat edilmesi gereken bir konudur. Doğru malzeme, çocuğun gelişim düzeyi, becerileri ve ilgisi çerçevesinde oyuncak seçim kriterleri dikkate alınmalıdır. Çocuğun isteklerinin göz ardı edilmemesi, opsiyonları arasında seçim yapması gibi davranış biçimleri önemsenmelidir (Kıldan, 2001).

5.OYUN VE OYUNCAĞIN ÇOCUK GELİŞİMİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Oyun ve oyuncakların çocuğun fiziksel, psikomotor, duygusal, sosyal, dil ve bilişsel gelişime önemli etkisi olmaktadır.

5.1 Fiziksel Gelişime Etkisi

Oyuncaklar, çocukları hem ince hem de kaba motor becerilerini oluşturmaya ve geliştirmeye teşvik etmenin harika bir yoludur. Örneğin, nesnelere kavramak ve çekmek yeni yürümeye başlayan çocukların gelişimi için önemlidir ve duyuşsal oyuncaklar ve aktiviteler çocukların el-göz koordinasyonu, denge ve koordinasyon gibi hayati becerilerini geliştirmelerine yardımcı olabilir (Putra, Nugroho & Puspitarini, 2016).

Fiziksel gelişimin çocuğun vücut ve organlarının gelişimi üzerinde birçok etkisi vardır. Çocuğun büyüme ve gelişmesinde boy uzaması gibi önemli kilometre taşları vardır, fiziksel sağlık çocuğun doğru oranda büyümesini sağlamaktadır. Ayrıca kilo almak, kas yapmak ve sağlıklı kemikler geliştirmek de fiziksel gelişimin önemli yönleridir. Fiziksel gelişim, çocuklarda motor becerilerin gelişimine de katkı sağlamaktadır (Trost, Pate & Ward, 1999).

Hareket etme, sağlıklı ve olumlu bir çocuk gelişiminin ön şartı olarak değerlendirilebilir. Çocuk, hareket ederek birine muhtaç, bağımlı ve pasif durumdan becerikli, aktif, meraklı ve araştırmacı bir yapıya dönüşür, çevresini keşfeder ve kendi kişiliğini oluşturur. Yetişkinler de çerçeveyi belirlemeden ve sınırlandırmadan çocukların hareket eylemlerine eşlik etmelidirler. Çocuklara olumlu ve sağlıklı genel bir gelişim sağlanabilmesi için hareket geliştirme alanlarında serbest fırsatlar oluşturmalıdır (Gözalan & Koçak, 2014).

Oyun, çocukların koşma, zıplama ve tırmanma gibi fiziksel aktiviteleri uygulayarak motor becerilerini geliştirmelerini sağlamaktadır. Bu tür faaliyetler çocuğun kaslarını güçlendirmeye ve vücudun koordinasyonunu geliştirmeye yardımcı olur. Oyun oynamanın çocuğun vücut sistemlerinin normal çalışmasını sağladığı unutulmamalıdır.

Oyun sırasında kalp atış hızı, kan dolaşım hızı ve solunum hızı artmaktadır. Bu, kan dolaşımına daha fazla oksijen girmesine izin vererek, dokulara daha fazla besin

taşınmasına yardımcı olmaktadır. Ayrıca oyun sırasında fazla vücut yağları yakılır, kaslar güçlenir, endokrin bezleri daha düzenli çalışır.

Çocuklukta düzenli fiziksel aktivitenin sağlık için önemli olduğu bilinmektedir. Yeterli fiziksel aktivite, çocukların obezite ve kardiyovasküler hastalıklardan korunmasını artırmaktadır. Aynı zamanda açık havada oynamak temiz hava ve D vitamini sentezini desteklemektedir. Çocukların fiziksel gelişimi için oyunun önemi yadsınamaz bir gerçektir. Düşük düzeyde fiziksel aktivite, çocuğun psikososyal faktörlerini olumsuz etkileyebilmektedir (Bekmezci ve Özkan, 2015).

5.2 Psikomotor Gelişime Etkisi

Psikomotor gelişim, fiziksel büyüme ile beyin ve omurga gelişimine eşlik eden, vücudun istemli hareketliliğe ulaşmasını sağlayan bir süreçtir. Bu gelişme tepeden tırnağa ve içeriden gerçekleşmektedir. Çocuklarda özellikle yaşamın ilk iki yılında büyük ve küçük kaslar hızla gelişmektedir.

Bebekler bir yaş civarında yürümeye başlamaktadırlar. Bu süre zarfında hızlı bir büyüme süreci söz konusudur. Oyunlar aracılığıyla çocuklar, çevreleriyle etkileşim kurma becerilerini geliştirerek, engellerin üstesinden gelme becerilerini ilerletmektedirler. Psikomotor beceriler oyun yoluyla öğrenilmektedir (Graham, Olchowski & Gilreath, 2007).

Oyuncaklar ayrıca fiziksel hareketi ve sağlıklı yaşam tarzı seçimlerini teşvik etmenin harika bir yoludur. Egzersiz, motor becerilerini geliştirerek, sağlıklı kasları ve kemikleri destekleyerek ve zihinsel sağlığı güçlendirerek çocukların gelişimine fayda sağlar. Açık hava oyuncakları, çocukları hareket etmeye teşvik etmenin özellikle harika bir yoludur. Toplar, uçan diskler, su oyuncakları gibi eğlenceli meydan okuma oyunları, çocukları aktif tutmanın yollarıdır.

Çocuk ileriki yıllarda dengesinin gelişimi ile iki tekerlekli araçların, tekerlekli patenin kullanılması gibi pek çok aktiviteye katılabilecektir. Çocuk, iki yaşından önce denge becerisi kazanamamaktadır. Üç yaş civarında tek ayağının üzerinde üç-dört saniye durabilmekte, dört yaşından sonra ise dairesel bir çizginin üzerinde yürüme becerisi kazanabilmektedir.

Denge yeteneğinin geliştirilebilmesi için psiko-motor etkinliklerde denge ile ilgili çalışmalara ağırlık verilmelidir (Özer, Gürkan & Ramazanoğlu, 2006).

Oyuncaklar, çocukların el-göz koordinasyonunu ve irili ufaklı kaslarının gelişimini etkilemektedir. Oyun oynarken tekrarlanan hareketler çocukların kas gelişimini hızlandırmaktadır. Yürüme, koşma, zıplama, tırmanma gibi hareketler büyük kasları güçlendirirken, yolma, kesme, tutma, yoğurma, delme, boyama gibi aktiviteler küçük kasların gelişmesine yardımcı olmaktadır (Bekmezci ve Özkan, 2015).

Basit araç-gereçlerle oynanan geleneksel oyunların yerini almaya başlayan modern ve teknolojik oyunlar çocukların zamanı unutmalarına, tembel ve hareketsiz kalmalarına, bağımlı hale gelmelerine ve motor becerilerinin gelişmesinde gecikmelere neden olabilmektedir. Artık günümüzde birçok geleneksel oyun unutulmaya yüz tutmaktadır (Weinstein vd, 2017).

Çocukların yaşantılarından dijital oyunu çıkarmak, onların teknolojiden geri kalmasına ve gerekli teknolojik becerileri kazanmalarına engel olabilmektedir. Teknolojik oyunları oynayan çocuklar harfleri, sayıları, renkleri, sembolleri, hayvanları vb birçok şeyi daha hızlı öğrenebilmesi gibi olumlu yönleri bulunmaktadır. Bu nedenle çocukların dijital oyunlar ile oynamalarını engellemek yerine bilinçli ve kontrollü bir şekilde kullanımı öğretilmesi gerekir (Aydemir F, 2022, Azhara ve Sutapa, 2018, Putra vd, 2016).

5.3 Duygusal Gelişime Etkisi

Duyguların çocuğun gelişiminde önemli bir rol oynadığını ve oyunun çocuğun duygusal durumunu anlamak için etkili bir araç olduğunu aşikardır. Çocuk oyunları ve davranışları, ebeveynlerin ve eğitimcilerin çocukları daha iyi anlamalarına yardımcı olabilecek ipuçları sağlamaktadır. Oyun sırasında çocuklar, mutluluk gibi olumlu duyguları ifade etmenin yanı sıra korkularla yüzleşmek ve bunları yönetmek için beceriler geliştirmeye çalışmaktadırlar. Oyun, çocukların duygusal tepkilerini kontrol etmeyi ve kontrol etmeyi öğrenmelerine yardımcı olmaktadır. Ek olarak, oyunu gözlemlemek ve değerlendirmek, çocuğun duygusal zorluklarını belirlemeye yardımcı olarak, çocuğa gerekli tedavide rehberlik edebilmektedir. Oyun aynı zamanda çocukların öğrenmesinde, keşfetmesinde ve kendini ifade etmesinde önemli

bir rol üstlenmektedir. Hastanede yatan çocuklarda oyuncak kullanımının stresi azaltmada ve aile memnuniyetini artırmada etkili olduğu yapılan araştırmalar ile saptanmıştır. Gelişim geriliği olan çocuklar da diğer çocuklar gibi oyun oynarken içlerindeki enerjiyi açığa çıkarma, büyümeyi destekleme ve deneyim kazanma fırsatına sahip olmaktadır (Ayan vd, 2012).

Dijital oyunların çocuklar üzerinde olumlu ve olumsuz etkilerinin olduğu görülmektedir. Bağımlılık kategorisinde değerlendirilen bu oyunları oynayanların, oyunu terk edememesi, oyunla gerçek hayatı ayırt edememesi ve sorumluluklarını aksatması gibi problemlerle karşılaşılırken bu çocuklarda toplumsal veya duygusal sorunlar ve saldırganlık davranışında artış olduğu ifade edilmektedir (Aydemir F, 2022, Horzum, 2011).

5.4 Sosyal Gelişime Etkisi

Oyun ocuklar için fiziksel, zihinsel ve ruhsal açıdan faydalı bir egzersizdir. Sosyal gelişim, çocuğun gelişiminde çok önemli bir unsurdur ve bu sayede öz disiplin, paylaşma, iş birliği, birliktelik ve empati kurmayı öğrenir. (Srivastava ve Mehta, 2022).

En iyi oyuncakların çoğu, çocukları başkalarıyla etkileşime teşvik eder: kardeşler, arkadaşlar, ebeveynler. Başkalarıyla oyun oynamak ve bulmaca ozmek, paylaşmayı, takım çalışmasını ve sağlıklı rekabeti teşvik edebilir. Rol yapma oyunu içeren oyuncak bebekler ve aksiyon figürleri gibi oyuncaklar da çocukların sağlıklı sosyal etkileşimleri modellemesine yardımcı olabilir.

Çocukların sosyal çevreyle i ie oldukları ve oyun yoluyla sosyal beceriler kazandıkları bir süreçtir. Oyun oynayarak kimlik geliştirdikleri, oyun oynamanın giderek daha önemli hale geldiği yadsınamaz bir gerçektir. Kurallar çerçevesinde çocuklar diğer çocuklarla etkileşim kurarak manevi değerlerini geliştirdikçe, çocukların oyun bağlamında sosyal becerilerini gelişim göstermektedir. Kuralları öğrendikleri ve özgüvenlerinin arttığı gözlenmektedir. Oyun sırasında oyuncakların kullanımı, gelişim süresi için önemli bir unsurdur (Bekmezci ve zkan, 2015). Ayrıca geleneksel oyunların çocukların yaşamında dürüst olmak, birlikte çalışabilmek, ocuk sabırlı olmak gibi ahlaki değerlerin oluşmasında önemli katkıları

bulunmaktadır (Azhara ve Sutapa, 2018). Oyuncak, çocuğun ahlaki eğitiminde önemli bir rol oynar. Çocuk oynarken ne olduğunu öğrenin doğru ve yanlıştır. Çocuk adil, dürüst ve doğru oynamayı öğrenir. Kazanmak için oynamayı ve başarısızlıkla ve zorlukla yüzleşmeyi öğrenirler. Küçük gruplar halinde herhangi bir engelleme olmadan güvenli bir ortamda birbirleriyle etkileşim içeren oyun ve oyuncaklar, çocuğun sosyal gelişimine katkı sağlar (Srivastava ve Mehta, 2022). Dijital oyunlar çocuklar için eğlenceli olarak görülmekte ise de bu oyunlar, yararları kadar tehlikeleri ve sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle dijital oyunların çocuklar üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerinin de sorgulanmalıdır (Aydemir F, 2022).

5.5 Dil Gelişimine Etkisi

Çocukların dil becerileri, çevrelerindekiyle etkileşime girmeye başladıkları andan itibaren gelişmeye başlamaktadır. İletişim becerilerini geliştirmek için dilin kullanımı önemlidir ve bunun için sembollerle ilgili kelimeleri öğrenmek gerekmektedir. Çocuk bu kelimeleri ezberleyerek ve uygun zamanlarda kullanarak iletişim becerisini geliştirmektedir. Oyunlar dil gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır. Ebeveynler oyunlar anlatarak, masal dinleyerek ve ninni söyleyerek çocuğun dil becerileri geliştirmektedir. Oyunda dil kullanımı da çok önemlidir. Özellikle oyunda kullanılan tekerlemeler ya da mutlu sözler gibi ifadeler çocukların dil becerilerini desteklemektedir. Grup oyuncakları, dil kullanımına elverişli bir ortam yaratmakta ve çocuğun sosyal ve duygusal gelişimine katkıda bulunmaktadır. Çocuklar birlikte oynayarak, birbirleriyle iletişim kurarak, cümleler kurarak, sorular sorarak ve cevaplar vererek dil becerilerini geliştirmektedirler (Sezer ve Sadioğlu, 2012).

5.6 Bilişsel Gelişime Etkisi

Bilişsel beceriler, bilinçli entelektüel aktiviteyi, düşünmeyi, akıl yürütmeyi veya hatırlamayı içerir. Oyuncaklarla oynayarak geliştirilebilir. Oyun, çocukların psikolojik, sosyal, duygusal ve ruhsal gelişimini etkilemektedir. Piaget, çocuk oyunlarının çocukların zihinsel gelişimi üzerindeki etkisi hakkında çalışmalar yürütmüştür. Oyun asimilasyon ve uyum ilkelerine dayanmaktadır.

Asimilasyon, çocuğun deneyimlerini ve davranışlarını düzenleyen dış dünya ile bütünleşmesi olarak tanımlanmaktadır (Bolíşık, Yılmaz, Yavuz, Büyük, 2014).

Bir çocuğun bilişsel gelişimi, dünyanın nasıl çalıştığını anlamak için bilgiyi işleme yeteneği olan düşünme becerilerini içerir. Oyuncaklar ve oyun doğal olarak taklit, neden-sonuç, problem çözme ve sembolik düşünme gibi farklı düşünme becerilerini uygulama fırsatları sunar.

Oyun, çocukların zekalarını kullanmalarına, dünyayı keşfetmelerine, bilgi edinmelerine, akıl yürütmelerine ve seçim yapmayı öğrenmelerine olanak tanımaktadır. Ayrıca araştırma yapma, nesne tanıma ve problem çözme becerilerini geliştirmektedir. Oyunlar çocuklara bilmeden birçok kural ve kavramı da öğretmektedir (Çelebi Öncü & Ozbay, 2005).

Oyun, bir öğrenme ortamında kullanılarak bir öğretim stratejisi olarak etkili olabilmektedir. Oyunlar, çocukların gizli yeteneklerini keşfetmelerini sağlamak ve yaratıcılıklarını teşvik etmektedir. Oyun ve oyuncaklar çocukların beden ve ruh sağlığı için önemlidir ve birçok becerinin gelişimine katkı sağlamaktadır. Oyun, insan yaşamının temel bir parçasıdır ve yaşamın her aşamasında devam etmektedir (Ayan vd, 2012). Dijital oyunların olumsuz etkileri kadar olumlu yönlerinin de olduğu ve çocukların zihinsel gelişime katkıda bulunduğu belirtilmektedir (Aydemir, 2022).

Çocuklar, çeşitli öğrenme setleri (teleskop, güneş sistemi, mikroskop vb) yardımıyla bir yandan oyun oynarken diğer yandan düşünme becerilerini güçlendirebilmektedir. Görme ve işitme engelli çocukların dokunabilecekleri, titreşimli, ışıklı sesli oyuncakları oynaması gelişimleri açısından oldukça yararlı olacaktır (Srivastava P, Mehta B 2022).

6.SONUÇ

Oyun ve oyuncakların çocuğun gelişimi üzerinde önemli ve çok yönlü bir etkisi vardır. Oyun ve oyuncaklar çocukların fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal becerilerini geliştirirken aynı zamanda eğlenmelerini ve keşfetmelerini sağlamaktadır. Oyuncaklar, çocukların dünyayı keşfetmeleri, deneyim kazanmaları ve öğrenmeleri için bir araç olarak kullanılırken, oyuncaklar aynı zamanda çocukların hayal güçlerinin ve yaratıcılıklarının gelişmesine de katkı sağlamaktadır. Ancak teknolojinin gelişmesi ve dijital oyunların popülaritesi ile çocukların oyun ve oyuncaklara erişimi ve kullanımı değişmiştir. Bu, çocuğun gelişimi üzerinde hem olumlu hem de olumsuz etkilere sahip olabilmektedir. Bu çalışmanın amacı oyun ve oyuncakların çocukların gelişimi üzerindeki etkisini sistematik olarak incelemektir. Çalışmada oyun ve oyuncakların tanımı, tarihçesi ve sınıflandırılması ele alınmıştır. Oyun ve oyuncakların çocukların fiziksel, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimi üzerindeki etkileri incelenmektedir. Ayrıca oyun ve oyuncak seçim süreci ve önemi üzerinde durulmuştur. Bu çalışmanın önemi, ebeveynlerin, eğitimcilerin ve gelişim profesyonellerinin çocukları oyuncaklar ve oyuncaklar konusunda daha bilinçli yönlendirmelerine yardımcı olmaktır. Ayrıca çocukların bilişsel, duygusal, sosyal ve fiziksel becerilerinin gelişimini desteklemede rol oynayan oyunların ve oyuncakların daha iyi anlaşılması çocukların gelişimine yönelik daha etkili müdahalelerin planlamasına yardımcı olmaktadır. Sonuç olarak, bu araştırma oyun ve oyuncakların çocukların gelişimi üzerindeki etkisini değerlendirmeyi amaçlamıştır. Oyun ve oyuncaklar, çocukların çok yönlü gelişimini destekleyen unsurlar olarak sunulmaktadır. Bu araştırma, ebeveynlerin, eğitimcilerin ve gelişim profesyonellerinin oyun ve oyuncakların seçimi ve kullanımı konusunda daha bilinçli kararlar almalarına yardımcı olmayı sağlayacaktır.

KAYNAKLAR

- Ayan, S., Memiş, U.A., Eynur, B.E., Kabakçı, A. (2012). Özel eğitime ihtiyaç duyulan çocuklarda oyuncak ve oyunun önemi: *Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi*, 2(4), 80-86.
- Aydemir, F. (2022). Digital games and their effects on children: *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (41), 40-69.
- Azhara M., Sutapa, P. (2018). Traditional games vs. modern in increasing children's motor ability in the 21st century: *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 296, 391-395.
- Bekmezci, H., Özkan, H. (2015). Oyun ve oyuncağın çocuk sağlığına etkisi: *İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hastalıkları Dergisi*, 5(2), 81-87.
- Benson T. (2008). Dramatic play: bring it back, *Texas Child Care*, 32(2), 24-31
- Bolışık, B., Yılmaz, H.B., Yavuz, B, Büyük, E.T. (2014). Yetişkinlerin çocuklar için oyuncak seçimine yönelik davranışlarının incelenmesi: *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(4), 976-990.
- Bozkuş, T. (2013). An evaluation of the relationship between physical activity healthy lifestyle behaviors anaerobic performance muscle strength and sprint performance in folk dancers. *International Journal of Academic Research*, 5, 151 157
- Colwell, M.J., Lindsey, E.W. (2005). Preschool childrens' pretend and physical play and sex of play partner: connections to peer competence, *Sex Roles*, 52(7/8), 497-509
- Çelebi Öncü, E. & Ozbay, E. (2005). Erken cocukluk donemindeki cocuklar icin oyun, Kök Yayıncılık, Ankara
- Egemen, A., Yılmaz, Ö., Akil, İ. (2004). Oyun, oyuncak ve çocuk: *ADÜ Tıp Fakültesi Dergisi*, 5(2), 39-42.
- Engin, O., Seven, M., & Turhan, V. (2010). Oyunların öğrenmedeki yeri ve önemi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(2), 109-120

- Feyman Gök, N., Uludağ, G. & Tuğrul, B. (2021). Views of 48-60 month-old children on play inpreschool and play deprivation. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 11(2), 549-571. <https://doi.org/10.18039/ajesi.824261>
- Freedman, D.S., Khan, L.K., Dietz, W.H., Srinavasan, S.R., Berenson, G.S. (2001). Relationship of childhood overweight to coronary heart disease risk factors in adulthood: *The Bogalusa Heart Study, Pediatrics*, 108, 712-718
- Glassy, D., Romano, J. (2003). Selecting appropriate toys for young children: The pediatrician's role. *PEDIATRICS*, 111(4), 911–913. <https://doi.org/10.1542/peds.111.4.911>
- Gözalan, E. & Koçak, N. (2014). Oyun temelli dikkat eğitim programının 5-6 yaş çocukların kelime bilgi düzeylerine etkisinin incelenmesi. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16, 115-121
- Graham, J. W., Olchowski, A. E., & Gilreath, T. D. (2007). How many imputations are really needed? Some practical clarifications of multiple imputation theory. *Prevention Science*, 8(3), 206–213. <https://doi.org/10.1007/s11121-007-0070-9>
- Gray, P. (2017). What exactly is play, and why is it such a powerful vehicle for learning?: *Topics in Language Disorders*, 37(3), 217-228.
- Horzum, M.B. (2011). Examining the computer game addiction levels of primary school students according to various variables: *Education and Science* 36(159), 56-68.
- Kaugars, A. S., & Russ, S. W. (2009). Assessing preschool children's pretend play: Preliminary validation of the Affect in Play Scale—Preschool version. *Early Education and Development*, 20(5), 733–755. <https://doi.org/10.1080/10409280802545388>
- Kemple, K. M., Oh, J., Kenney, E. & Smith-Bonahue, T. (2016). The power of outdoor play and play in natural environments. *Child Education*, 92(6), 446–454. <https://doi.org/10.1080/00094056.2016.1251793>

- Kıldan, A.O. (2001). *Oyunun çocukların gelişim özelliklerine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Koukourikos, K., Tzeha, L., Pantelidou, P., Tsaloglidou, A. (2015). The importance of play during hospitalization of children: *Mater Sociomed.* 27,438–441.
- Lerwick, J.L. (2013). Psychosocial implications of pediatric surgical hospitalization: *Semin Pediatr Surg*, 22, 129–133.
- Little, T. D., & Rhemtulla, M. (2013). Planned missing data designs for developmental researchers. *Child Development Perspectives*, 7(4), 199–204. <https://doi.org/10.1111/cdep.12043>
- McOmber, K.A. (2006). Preschool outdoor play: gender comparisons in childrens' behaviors and perceptions, the dissertation for the degree of master of science, The University of North Carolina, Greensboro, North Carolina, USA.
- Melissa, N. Richards, Diane, L. Putnick, Laura, P. Bradley, Kyle, M. Lang, Todd, D. Little, Joan T. D. Suwalsky & Marc, H. Bornstein (2020). Children's utilization of toys is moderated by age-appropriateness, toy category, and child age, *Applied Developmental Science*, DOI: 10.1080/10888691.2020.1760868
- Miyakawa, Y., Kamii, C., Nagahiro, M. (2005). The development of logico-mathematical thinking at ages 1-3 in play with blocks and an incline, *Journal of Research in Childhood Education*, 19(4), 292-301
- Moore, M., & Russ, S.W. (2008). Follow-up of a pretend play intervention: effects on play, *Creativity, and Emotional Processes in Children*. *Creativity Research Journal*, 20 (4), 427-36
- Nedovic, S. & Morrissey, A. M. (2013). Calm active and focused: Children's responses to an organic outdoor learning environment. *Learning Environments Research*, 16(2), 281-295. <https://doi.org/10.1007/s10984-013-9127-9>
- Özer, A., Gürkan, A., & Ramazanoğlu, M. (2006). Oyunun çocuk gelişimi üzerine etkileri. *Fırat Üniversitesi Doğu Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 54-57

- Özsoy, D., Atılğan, S.S. (2018). Internet use of children aged 0-8 in the Northeast Anatolian Region and parental mediation in this context: A qualitative study: *Selcuk University Faculty of Communication Academic Journal*, 11(2), 96-125.
- Padovani, C.E. (2009). An investigation of the effects of portable play equipment to increase physical activity levels of preschool children, the dissertation for the degree of doctor of philosophy, Florida State University, Tallahassee, USA, 2009.
- Park, B., Chae, J.L., Boyd, B.F. (2008). Young childrens' block play and mathematical learning, *Journal of Research in Childhood Education*. 23(2), 157-162
- Pitri, E. (2001). The role of artistic play in problem solving, *Art Education*, 54(3), 46-55
- Putra, D.W., Nugroho, A.P., Puspitarini, E.W. (2016). Educational games based on android as a medium for early childhood learning: *Jurnal Informatika Merdeka Pasuruan*. 1945,1,1.
- Russ, W. (2003). Play nad creativity: developmental issues, *Scandinavian Journal of Educational research*, 47 (3)
- Saracho, O.N. (2002). Young children's creativity and pretend play. *Early Child Development and Care*, 172, 431-438
- Sevim, C., Gönül, E. (2012). Tarihsel süreç içerisinde oyuncağın gelişimi ve seramik oyuncaklar: *Sanat ve Tasarım Dergisi*, 2(2), 23-40.
- Sezer, G.O., Sadioğlu, Ö. (2012). The comparison of toy preferences of teacher candidates in first and fourth grades of preschool education: *International Journal of Early Childhood Education Research*, 1(1), 62-75.
- Sevinç, M. (2009). Erken çocukluk gelişimi ve eğitiminde oyun, İstanbul Morpa Kültür Yayınları
- Srivastava, P., Mehta, B. (2022). Role of toys in child development international journal of education: *Modern Management, Applied Science and Social Science*. 4, (1I), 145-147.

- Tamis-LeMonda, C. S., & Bornstein, M. H. (1991). Individual variation, correspondence, stability, and change in mother and toddler play. *Infant Behavior and Development*, 14(2), 143–162. [https://doi.org/10.1016/0163-6383\(91\)90002-A](https://doi.org/10.1016/0163-6383(91)90002-A)
- Trost S.G., Pate R.R., Ward D.S. et al. (1999). Correlates of objectively measured physical Activity in Preadolescent Youth. 17: 120–126.
- Ulutaş, A. (2011). Okul öncesi dönemde drama ve oyunun önemi: *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(6), 232-242.
- Uğur, T.B., Güleç, A.S., Elli, M. (2022). Importance of the game in pediatric inpatients: *Jour Umraniye Pediatr.*2,(2) 40–44.
- Vanderloo, L. M. (2014). Screen-viewing among preschoolers in childcare: A systematic review. *BMC Pediatrics*, 14(1), 1-16. <https://doi.org/10.1186/1471-2431-14-205>
- Weinstein, A., Livny, A., Weizman, A. (2017). New developments in brain research of internet and gaming disorder: *Neuroscience and Bio behavioral Reviews*, 75, 314-330.
- Whitman, E.(2018). The impact of social play on young children: *Integrated Studies*, 94
- Zamani, Z. (2017). Young children’s preferences: What stimulates children’s cognitive play in outdoor preschools?. *Journal of Early Childhood Research*, 15(3), 256-274. <https://doi.org/10.1177/1476718X15616831>

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : Esra SÖZBİR

EĞİTİM DURUMU

Lisans Öğrenimi : 2020, KTO Karatay Üniversitesi, Sağlık Bilimleri
Yüksekokulu, Ebelik

Yüksek Lisans Öğrenimi : 2023, KTO Karatay Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim
Enstitüsü, Çocuk Gelişimi

Bildiği Yabancı Diller : İngilizce

Bilimsel Faaliyetleri :

İŞ DENEYİMİ

Stajlar :

Projeler :

Çalıştığı Kurumlar :

Tarih: 14 Haziran 2023